

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 15 ΜΑΪΟΥ 2009
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Α.Περίληψη

Ο δοκιμιογράφος πραγματεύεται τη συμβολή του βιβλίου στη διάσωση του πολιτισμού. Αρχικά, διατείνεται ότι ο αναγνώστης έχει τη δυνατότητα επιλογής εκείνων που έρχονται σε αντιπαράθεση, αρετή που προωθεί το διάλογο. Αφού ισχυριστεί πως ο αναγνώστης αποτελεί τον τελικό κριτή του βιβλίου, γεγονός που επιβεβαιώνει τη 'δημοκρατία των Γραμμάτων' επισημαίνει ότι σε καιρούς πολιτικά ασταθείς τα ΜΜΕ το πολιορκούν επιδιώκοντας να κλονίσουν τη θέση του. Άλλωστε, η χρήση του ως μέσο προπαγάνδας καθίσταται αδύνατη, στοιχείο που περιβάλλει την αγνότητά του. Καταλήγοντας, συμπεραίνει ότι σε περίοδο κρίσης του πολιτισμού ως μόνη ελπίδα ξεπροβάλλει το βιβλίο, καθώς αποτελεί το μόνο όπλο στον αγώνα του ανθρώπου για τη διεύρυνση των πνευματικών του οριζόντων.

B₁. «...με το ένα βιβλίο να ανασκευάζει ή να πολεμάει τ'άλλο, όλα μαζί σε γυμνάζουν στη διαδικασία του διαλόγου...»

Είναι γενικά αποδεκτό ότι το βιβλίο αποτελεί θησαυρό γνώσεων και κρίνεται απαραίτητο εφόδιο σε όλους τους τομείς της ζωής του ανθρώπου. Ειδικότερα το βιβλίο συμβάλλει στην όξυνση της ικανότητας του ατόμου να συνδιαλέγεται κριτικά με τον εαυτό του και με τους άλλους. Επιπρόσθετα, η μελέτη βιβλίων ποικίλου περιεχομένου ενισχύει τον πλουραλισμό απόψεων και την πολυφωνία. Αυτό συνεπάγεται τη συγκρότηση ισχυρής προσωπικότητας του ατόμου με κύριο χαρακτηριστικό την επικοινωνιακή σχέση με το βιβλίο και τους συνανθρώπους του. Συνεπώς, το βιβλίο θεωρείται το κατάλληλο μέσο για τη διαμόρφωση διαλογικής συνείδησης και συλλογικής δράσης.

B₂.

α)

Στο κείμενο εντοπίζεται ως τρόπος πειθούς και η επίκληση στην αυθεντία στο εξής χωρίο: «Ο Βολταίρος είχε πει...τα βιβλία». Ο συγγραφέας επικαλείται το συγκεκριμένο τρόπο πειθούς ώστε να ενισχύσει τη θέση του ότι το βιβλίο κατείχε ήδη σημαντική θέση στην πνευματική πορεία του κόσμου. Μ'αυτό τον τρόπο ενδυναμώνει την αξιοπιστία των λεγομένων του.

β)

Παραδείγματα μεταφορικής χρήσης του λόγου μπορούν να θεωρηθούν τα εξής:

- «σε γυμνάζουν στη διαδικασία του διαλόγου» (παρ. 1)
- «σε καιρούς πολιτικά σκοτεινούς ή ισκιωμένους» (παρ. 2)

- «τα μέσα μαζικής επικοινωνίας του στήνουν πολιορκία στενή» (παρ. 2)
- «μαγική, ακατάλυτη, η ζώνη που περιβάλλει την αγνότητα του βιβλίου» (παρ. 2)

B3.

α) ετερόφωτος ≠ αυτόφωτος
ελέγξιμος ≠ ανεξέλεγκτος, ασύδωτος
ευθύνη ≠ ανευθυνότητα
ελεύθερη ≠ ανελεύθερη
αδυναμία ≠ δύναμη, εξουσία

β) αρετή = προτέρημα
γνώμη = άποψη
ισχύς = εξουσία
περιφρουρώ = προστατεύω
φρόνημα = ηθικό, αυτοπεποίθηση

B4.

A) Η σύνταξη είναι ενεργητική. Η μετατροπή της σε παθητική θα είναι:
-«...γιατί εδώ η αυθεντία, όταν κι όπου υπάρχει, με τρόπο πάντως ελέγξιμο, δεν περιφρουρείται από καμία αστυνομική δύναμη...»

β) Η σύνταξη είναι παθητική. Η μετατροπή της σε ενεργητική θα είναι:
-«Ο άνθρωπος δε θα χάσει τη μάχη ενόσω θα υπάρχει καταφυγή του Λόγου, το βιβλίο»

Γ. Έκθεση

Ζητείται άρθρο, επομένως χρειάζεται τίτλος:

«Βιβλίο και διαδίκτυο θεμέλιο της σύγχρονης εκπαίδευσης»

«Ανάγκη αρμονικής συνύπαρξης βιβλίου και διαδικτύου»

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Από τη στιγμή που ο Γουτεμβέργιος εκτύπωνε το πρώτο του βιβλίο σηματοδοτούσε για την ανθρωπότητα τεράστιες προοπτικές για την όλη παιδεία του ανθρώπου. Η γνώση πλέον δεν είναι πολυτέλεια αλλά γίνεται κτήμα όλων των ανθρώπων. Τη γνώση αυτή καλείται να μεταλαμπαδεύσει το εκπαιδευτικό σύστημα σε όλους τους μαθητές. Ωστόσο, όμως, δεν είναι λίγοι εκείνοι που κάθε χρόνο, με το πέρας της σχολικής χρονιάς καταστρέφουν τα σχολικά τους βιβλία στα προαύλια των σχολείων τους. Το φαινόμενο αυτό προκαλεί έντονη ανησυχία και προβληματισμό γι' αυτό κρίνεται απαραίτητο να μελετηθούν διεξοδικότερα οι λόγοι που ωθούν τους μαθητές σε τέτοια συμπεριφορά αλλά και να καταγραφούν τρόποι με τους οποίους θα επιτευχθεί η αρμονική συνύπαρξη του βιβλίου με τα ηλεκτρονικά μέσα πληροφορικής και γνώσης.

1ο Ζητούμενο: Αίτια φαινομένου

- Ο χαρακτήρας της σύγχρονης εκπαίδευσης απομακρύνει τους μαθητές από το βιβλίο. Ειδικότερα:
 - ώθηση στη στείρα γνώση και στην αποστήθιση
 - χρησιμοθηρική εκπαίδευση
 - βαθμοθηρικός χαρακτήρας του εκπαιδευτικού συστήματος
 - αναχρονιστική διδασκαλία λογοτεχνικών κειμένων
 - περιοριστική τάση έκφρασης απόψεων στην έκθεση
 - ταύτιση βιβλίου και αξιολόγησης επίδοσης μαθητών
 - κακογραμμένα και παλαιωμένα βιβλία
 - ανεπάρκεια σχολικών βιβλίων που οδηγεί στην ανάγκη αγοράς εξωσχολικών βοηθημάτων
 - Πνεύμα υλικού ευδαιμονισμού που διακατέχει τη σύγχρονη κοινωνία – λάθος ιεράρχηση αναγκών – προτάσσονται υλικές ανάγκες έναντι των πνευματικών
 - Έντονοι ρυθμοί ζωής – έλλειψη ελεύθερου χρόνου – προτιμάται η τηλεόραση που προσφέρει ήχο και εικόνα και αποδεσμεύει το μαθητή από την καθημερινότητά του.
 - Επιλογή νόθης ψυχαγωγίας(καφετέριες, ηλεκτρονικά παιχνίδια, κ.ά.)
 - Ελλιπή ερεθίσματα και ανεπαρκής ώθηση των γονέων για πνευματικές ενασχολήσεις των παιδιών.
 - Η πολιτεία δεν μεριμνά για την ίδρυση βιβλιοθηκών και τον εμπλουτισμό των είδη υπαρχόντων.
 - Ο ρόλος των ΜΜΕ – Παθητικοποίηση του δέκτη με προβολή λανθασμένων, τις περισσότερες φορές, προτύπων- Προβολή προγραμμάτων χαμηλής ποιότητας.
 - Τεχνολογία(Ηλεκτρονικοί Υπολογιστές - Ηλεκτρονικά Παιχνίδια - Κινηματογράφος): θεωρούνται ελκυστικότερα και παραγκωνίζουν το βιβλίο – Το βιβλίο θεωρείται ξεπερασμένος τρόπος μετάδοσης γνώσεων

2ο Ζητούμενο: Τρόποι συνύπαρξης βιβλίου- Ηλεκτρονικών μέσων

- Ένταξη του ηλεκτρονικού υπολογιστή ως μάθημα αυτεξούσιο στο σχολικό πρόγραμμα από τις μικρές τάξεις
- Συνδυασμός Η/Υ και βιβλίου – θεωρία και πράξη σε μαθήματα
- Εισαγωγή ειδικών προγραμμάτων λογοτεχνίας και ποίησης στους Η/Υ του σχολείου.
- Διαθεματική γνώση – έρευνα και εμπλουτισμός γνώσεων ώστε οι εργασίες να είναι ενδιαφέρουσες
- Ενημέρωση παιδιών για τους κινδύνους και τις παγίδες του Η/Υ
- Μαθητικοκεντρική εκπαίδευση
- Τα ΜΜΕ πρέπει να προβάλλουν και να παρουσιάζουν νέα βιβλία – προβολή και της πνευματικής ηγεσίας του τόπου
- Πνευματική ηγεσία: καθοδήγηση κοινής γνώμης και νέας γενιάς – παροχή υγιών προτύπων και καλλιέργεια ολοκληρωμένων προσωπικοτήτων.

- ΜΜΕ: διαφήμιση ποιοτικών βιβλίων και προβολές εκπομπών πολιτιστικού ενδιαφέροντος.
- Πολιτεία:
 - κονδύλια για υλικοτεχνική υποδομή σχολείων(με χορήγηση Η/Υ) και σχολικών βιβλιοθηκών
 - εκσυγχρονισμός σχολικών βιβλίων προσαρμοσμένα στις σύγχρονες απαιτήσεις
 - δημιουργία κέντρων νεότητας και ψυχαγωγίας
 - εκθέσεις βιβλίου
- Οικογένεια:
 - Γαλούχηση με αρχές, αξίες και ιδανικά
 - ενημέρωση των γονέων για τη σωστή χρήση του Η/Υ
 - παροχή πνευματικών ερεθισμάτων

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Είναι λοιπόν το βιβλίο ένας χρήσιμος φίλος για τον άνθρωπο και μάλιστα ο πιο πιστός. Ωστόσο η σύγχρονη εποχή επιβάλλει τη χρήση του διαδικτύου και την αρμονική τους συνύπαρξη. Είναι συνεπώς επιβεβλημένος ο επιλεκτικός συνδυασμός των παραπάνω ώστε να προαχθούν υγιείς προσωπικότητες και ενεργοί κοινωνικοί πολίτες. «Ωστόσο κάθε βιβλίο αποτελεί ένα σκαλοπάτι στη σκάλα για να γίνουμε άνθρωποι.»

Σημείωση: Οι απαντήσεις είναι ενδεικτικές και περιλαμβάνουν ένα ευρύ φάσμα επιλογών. Οποιαδήποτε ανάπτυξη θα μπορούσε να ληφθεί σωστή εφόσον έχει επαρκή επιχειρηματολογία και απαντά στα ζητούμενα.